

Régi jó Budapest

Nagy dolog az, ha egy század fordul. Nem egy katonai század, hanem egy évszázad. Mert most erről lesz szó. Ma még azt írták, hogy 1899. Holnap már 1900-at kellett írni. Nehéz volt megszokni, még nehezebb elfeledni a letűnt mozgalmas századot.

A pajkos Strauss-operetben, a „Denevér”-ben ezt éneklte a primadonna:

„Glücklich ist der vergisst
Was nicht mehr zu ändern ist!”

Bizony nem lehetett megváltoztatni a század fordulását s el kellett feledni, hogy 1800-tól 1900 január elsejéig mi minden történt?

Napoleóni idők, magyar forradalom, Világos, Arad, Bach-korszak, kiegyezés, Ferenc József magyar királyá koronázása, francia-német háború, millenium, Budapest óriási, világvárosi fellendülése, — mindez már a múlté 1899 Sylvester éjszakáján...

S milyen volt ez az éjszaka? Mámoros, reményteljes, csodás...

Telve minden gyönyörrel, amit egy fiatal metropolis szerelmes lakóinak nyújthatott.

Sejtelmes, komplikált, mint a nő, aki egyszerre sok gavallérjának tudja elcsavarni a fejét...

Mik is azok a pesti mulatságok, amelyek közül igen sok azóta már régen a feledés süllyesztőjébe merült? Hetekkel előbb sem lehetett már jegyet kapni egyetlen színházba, egyetlen előadásra sem. De nemcsak az elsőre, hanem a tíz óra után kezdődő másodikra sem, amely rendszerint kabaré volt pendlíző művészekkel.

Pendlízés? Kedvenc foglalkozása az akkori sztároknak is. Több helyen való fellépés egy este. Volt aki Sylvester éjszakáján 8—10 helyen is fellépett. S mindenütt még ráadását is kellett adnia.

Színház után következtek a mulatók. Főleg a „Somossy-orfeum” és a „Folies Coprice”. Mindkettő a vidámság exclusiv tanyája, a naiv gyönyörűségek tárháza. A nemzetközi artistavilág legjobbjai vál-

takoztak a helyi nagyságokkal és versenyeztek a mulattatásban.

Éjjelután 2—3 óráig is eltartottak a műsorok. De pontban 12 órakor egy percre mindenütt elsötétült a nézőtér. Köszöntők hangzottak, csókok cuppantak a sötétben és üdvözlőkék az új, a még boldogabb esztendőt. Önfeledten, gondtalanul, mámorosan...

Két óra tájban benépesült az „Erdélyi Borozó”. Budapest elitje adott itt egymásnak tudatalatti találkozót. „Náci bácsi”, a „tulaj” fogadta a vendégeket, „Róza néni”, a húga főzött a konyhában.

Szenzációs étlapot nyújtott. A hízlalt marhahúsok orgiája várta a vendégsereget a levesek ezeregyéjszakájával, a sülték és tészták lakodalmi bőségével, a borok ezer jó fajtájával. Éjszaka két órától (mert akkor indult „az üzlet”) reggelig.

A legmagasabb közjogi méltóságoktól, a „haute finance”-on keresztül „Szindbád úrfi”-ig (Krúdy Gyula iörsvendég volt) egymásnak adták a kilincset a szép dá-mák és kiváló úrfiak. Ott volt „tout Budapest”, amint az akkori ujságok szokták irogatni.

És Róza néni tálalt:

„Halat, vadat s mi szem-száj-nak ingere...

A cigány váltakozva húzta a kesergőt, az andalítót, a frisset, meg a fájdalmasan merengő kurucnótákat. Durrogtak a pezsgős üvegek (2 forint 50 krajcár volt akkor a legdrágább magyar pezsgő üvege) s a hangulat egyre izzóbb lett. Derengett már a reggel a fagyos decemberi éjszaka végén, amikor oszladozni kezdett a díszes társaság.

Az új esztendő első napját átaludták s vajjon ki álmodhatott arról, hogy alig tizennégy esztendő múlva kezdődik majd egy világháború, amely lényegében harminc esztendeig tart, de borzalmaiban, kegyetlen pusztításaiban és az emberiség süllyedésében minden évszázadot felülmúl.

Dr. Kovács Jenő

Budapestre vonatkozó hírségeik

Ostályozás

Tárgy

394.3.

Szerző:

Kovács Jenő

Cím:

Régi jó Budapest

Forrás:

Fővárosi Napló

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. fiz.)

(Oldal)

Helyszám

Személy

1899

1899